

Memo

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Rijkswaterstaat

Aan
PG RRV
Betrokkenen DZH

CONCEPT

Van
(10)(2e)
Datum
19 maart 2007
Onderwerp
Classificatie buitendijkse gebieden

Doorkiesnummer
010- (10)(2e)
Bijlage(n)

1. Inleiding

In het rivierengebied zijn verschillende mogelijkheden voor de status van buitendijkse gebieden.

In eerste instantie is er het onderscheid of de WBR voor een gebied van toepassing is of niet. Als de WBR van toepassing is zijn er voorwaarden verbonden aan het gebruik en inrichting van de buitendijkse gebieden. Een aantal buitendijkse gebieden zijn uitgezonderd van de WBR-vergunningsplicht. In deze gebieden zijn m.b.t. het gebruik van het 'waterstaatswerk' door RWS geen voorwaarden te stellen.

Als de WBR van toepassing is gelden er dus voorwaarden voor inrichting en gebruik van het buitendijkse gebied. In deze gebieden worden ontwikkelingen getoetst aan de Beleidslijn Grote Rivieren (BGR). Binnen deze beleidslijn is sprake van twee toepassingsregime's een streng (stroomvoerend) en minder streng (bergend) regime. Grofweg is er dus een drietal categorieën te onderscheiden in het buitendijkse gebied:

1. WBR niet van toepassing, uitgezonderde status → geen voorwaarden
2. WBR van toepassing, bergend regime BGR → ruime voorwaarden
3. WBR van toepassing, stroomvoerend regime BGR → strikte voorwaarden

In het kader van het project Ruimtelijke Rivierkundige Visie (RRV) en de evaluatie van het besluit rijksrivieren (BRR) wordt uitgewerkt welke gebieden zijn uit te zonderen van de WBR en wordt de huidige indeling in regimes van de BGR tegen het licht gehouden. In deze notitie worden de uitgangspunten voor een indeling van gebieden beschreven en de uitwerking voor het beheersgebied van DZH.

2. Algemene principes uitgezonderde gebieden (WBR art. 2A)

De keuze of een buitendijks gebied uitgezonderd kan/moet worden van de WBR (en daarmee de BGR) is in het verleden gemaakt op basis van een tweetal criteria:

- o Rivierkundig belang van het gebied
- o Mate van bebouwing

Rijkswaterstaat Zuid-Holland
Postadres Postbus 556, 3000 AN Rotterdam
Bezoekadres Boompjes 200

Telefoon (10)(2e)
Fax 010 (10)(2e)
E-mail (10)(2e) @dzh.rws.minvew.nl

Bereikbaar vanaf station Rotterdam CS met de metro (station Leuvehaven) en vanaf NS station Blak; met de auto volg havennummer 160-170

Deze twee criteria bepalen of het nodig is zeggenschap over een gebied te hebben vanwege het belang voor de veiligheid tegen overstromen. In de RRV zijn deze criteria verder uitgewerkt en is er voorlopig één toegevoegd:

- o Toets op de lange termijn

Hieronder worden deze criteria verder uitgewerkt.

2.1 Rivierkundig belang van het gebied

Rivierkundig gezien zijn een aantal soorten gebieden minder relevant:

1. Hooggelegen terreinen in overgangsgebieden (Noordelijk deltabekken en ijsseldelta): Deze gebieden dragen nauwelijks bij aan de afvoer van rivierwater, omdat de (maatgevende) hoogwaterstanden mede worden bepaald door waterstandverhogingen op zee/IJsselmeer. Deze gebieden functioneren als bergingsgebieden. Voor gebieden die (bijna) hoogwatervrij liggen is de bijdrage aan de berging zeer beperkt. Rivierkundig is het belang van deze terreinen dus nihil.
2. Stroomluw gelegen gedeelten: Gedeelten die achter obstakels in de rivier zijn gelegen en niet of nauwelijks meedoen in de afvoer van water.
3. HW-vrije terreinen: Door de hoge ligging voeren deze gebieden geen water af en doen ze ook niet mee in de berging.

2.2 Mate van bebouwing

De mate van bebouwing is relevant in relatie tot de rivierkundige betekenis. Grote gebieden met aaneengesloten (kapitaal)intensieve bebouwing (zowel woningen als bedrijven) zullen eerder in aanmerking komen om uit te zonderen van WBR/BGR, omdat WBR vergunningverlening en toetsing aan de beleidslijn tot beperking van de economische/maatschappelijke activiteiten leidt die maatschappelijk gezien onevenredig groot zijn t.o.v. het rivierkundige belang.

Voor het uitzonderen van WBR/BGR komen alleen gebieden in aanmerking die een aaneengesloten intensieve bebouwing hebben.

2.3 Lange termijn toets

Bij het hierboven beschreven rivierkundige belang en de mate van bebouwing wordt uitgegaan van de huidige situatie. Het is ook van belang om het gebied in het perspectief van de lange termijn te bekijken. Voor het rivierengebied wordt rekening gehouden met een toename van de maatgevende afvoer. Voor het overgangsgebied is daarnaast zeespiegelstijging ook van belang.

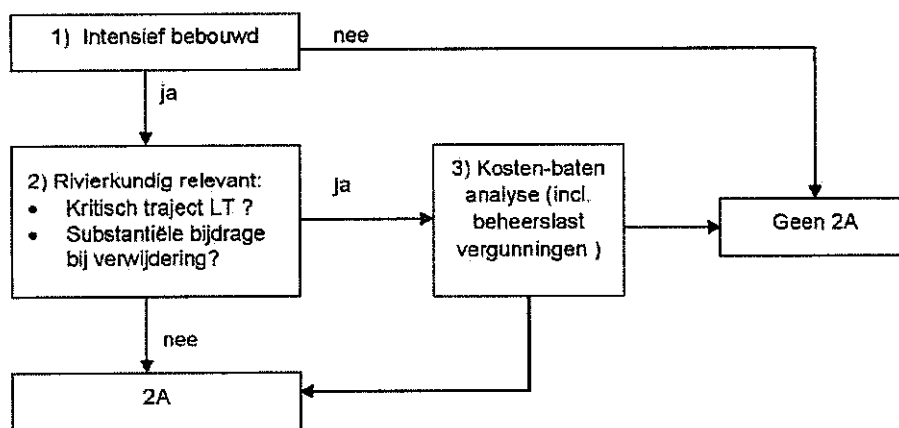
In een aantal studies is aangegeven dat op voor het realiseren van een veilige situatie op de lange termijn extra maatregelen nodig zijn. Voor de aanwijzing van evt. uit te zonderen gebieden is het daarom van belang:

1. Hoe de ligging van het gebied in het grotere geheel van het rivierengebied is. Ligt het gebied op, of dichtbij, een rivierkundig knelpunt waar het realiseren van de lange termijn doelstelling lastig is? Zo ja, dan niet uitzonderen
2. De bijdrage aan waterstandsverlaging die zou worden bereikt bij het volledig weghalen/afgraven van het gebied in de afweging te betrekken. Is deze bijdrage groot, dan niet uitzonderen.

3. Classificatie uitgezonderde gebieden

Op basis van de bovenbeschreven principes is een classificatie schema gemaakt op basis waarvan kan worden bepaald of een gebied wel of niet in aanmerking komt voor de uitgezonderde status (art. 2A gebied). In figuur 1 is het schema weergegeven.

Figuur 1

Toelichting

1. In stap 1 wordt gekeken of het gebied intensief bebouwd is of niet. Als er geen sprake is van intensieve bebouwing is er in principe geen reden om het gebied uit te zonderen van de WBR/BGR. Dus geen 2A status. Als het gebied wel intensief bebouwd is volgt stap 2.
2. In de tweede stap gaat het in principe over het rivierkundige belang van een gebied is. Als het gebied, of de ontwikkelingen daar, effect hebben op de MHW's is het gebied rivierkundig relevant. In dat geval is het van belang zeggenschap te blijven houden over de invulling van het gebied. In stap 2 wordt op basis van twee criteria bepaald of een gebied rivierkundig relevant is:
 - Ligt het gebied op een kritisch traject voor de lange termijn. Als een gebied op een kritisch traject voor de lange termijn ligt, is het van belang zoveel mogelijk ruimte voor de toekomst te reserveren. Uitzonderen van zo'n gebied verkleint de mogelijkheden voor de toekomst en is dan ongewenst.
 - Levert verwijdering of aanpassing van het gebied een substantiële bijdrage in waterstandsaling op. Een gebied kan nu niet op een kritisch traject liggen, maar als het geheel weghalen van (de bebouwing van) het

buitendijkse gebied wel een groot effect op de waterstanden heeft, is het toch van rivierkundig belang. Het gebied zou dan b.v. een andere maatregel overbodig kunnen maken.

Als het gebied voldoet aan één van bovenstaande criteria volgt stap 3. Zijn bovenstaande criteria niet van toepassing, dan kan het gebied de 2A status krijgen.

3. Voor gebieden die op een kritisch traject liggen of waar bij verwijdering wel substantiële effecten op de waterstanden zijn te verwachten is een diepgaander analyse nodig. De mogelijke bijdrage van het gebied in termen van waterstandsraling moeten dan worden afgewogen tegen de maatschappelijke en economische belangen van het gebied. Ook de beheerslast van het gebied (verlenen van vergunningen, handhaving) wordt hierbij betrokken. De uitkomst van deze analyse bepaald of een gebied wel of niet in aanmerking komt voor de uitgezonderde status.

4. Algemene principes indeling Stroomvoerend – Bergend

De BGR maakt onderscheid in twee afwegingsregimes; het stroomvoerende en bergende regime. De twee regimes zijn het resultaat van een pragmatische, kwalitatieve benadering (zie handreiking BGR) en het is geen puur rivierkundig onderscheid in gebieden die voor de afvoer van water of voor berging zorgen.

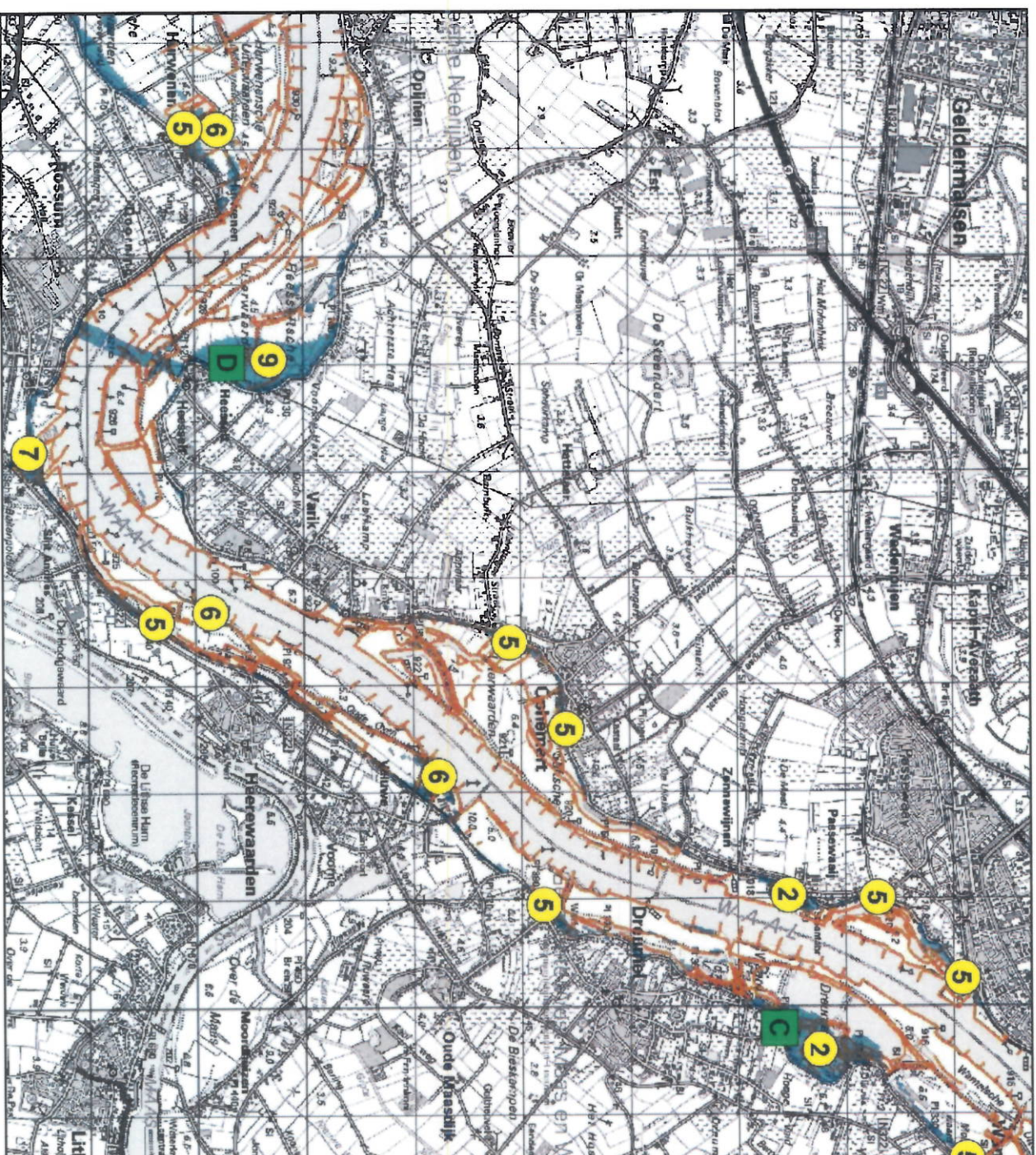
Voor een deel van het benedenrivierengebied was de oude Beleidslijn Ruimte voor de Rivier al van toepassing. Voor een groot deel van het gebied is met de komst van de BGR voor het eerst een beleidslijn over buitendijkse ontwikkeling van toepassing.

Bij het opstellen van de BGR zijn voor het benedenrivierengebied een aantal uitgangspunten gehanteerd voor de indeling in het stroomvoerende en bergende regime:

- Het afvoeren van een hoogwatergolf is het meest effectief via de zuidrand van het gebied (Hollandsch Diep, Haringvliet). Op dit traject is daarom gekozen voor het (strengere) stroomvoerende regime.
- Voor gebieden in het overgangsgebied die hoog liggen en ten dele bebouwd zijn geldt het bergende regime. Hooggelegen terreinen in overgangsgebieden dragen nauwelijks bij aan de afvoer van rivierwater, omdat de (maatgevende) hoogwaterstanden mede worden bepaald door waterstandverhogingen op zee. Deze gebieden functioneren als bergingsgebieden.
- Voor hooggelegen gebieden in het overgangsgebied die niet bebouwd zijn geldt het stroomvoerende regime. De achtergrond is dat de gebieden wel als bergend gebied werken, maar dat je de beschikbare ruimte in het systeem zoveel mogelijk wilt bewaren. Bij het bergend regime moet er bij toekomstige ingrepen wel voor het verlies aan berging worden gecompenseerd, maar het verkleint de mogelijkheden voor compensatie van riviergebonden activiteiten en het evt. vergroten van de berging in de toekomst.
- Voor overige gebieden is stroomvoerend regime als uitgangspunt genomen.

Deze uitgangspunten vormen ook het vertrekpunt voor de nadere analyse van de stroomvoerende en bergende toepassingsgebieden in de RRV. In deze analyse wordt verder gebruik gemaakt van informatie over de daadwerkelijke bijdrage aan afvoer of berging van een gebied.

De 5-10 verwijderd

Evaluatie stroomvoerend

bergend
regime
RWS ON

CONCEPT

- A Zie Toelichting
- 6 Zie Richtlijnen

Legenda

- Methode M4 Meander
- Stroomvoerd methode Meander
- Na toepassing richtlijnen
- Blijft Bergend regime
- Toegeweerd aan Stroomvoerd regime

Auteur: (10)(2e)
Datum: 1-5-2007
Kaartnummer: Waal 6
Referentie:

Schaal: 1:50.000
Bron: 0 200 1.000 1.500
m

